

«Η Πάπισσα 'Ιωάννα»

ΛΤΗΝ ΑΤΟΛΜΗ τούτη καὶ ρηχὴ θερινὴ ἀθηναϊκὴ θεατρικὴ περίοδο ἡ προσπάθεια πού γίνεται στοῦ Χατζίσκου, μολονότι δὲν μᾶς φέρνει κοντά, δὲν μᾶς πλησιάζει αἰσθητὰ στὸν ὑψηλὸ στόχο τῆς γενναίας κωμωδίας πού ἔχει τάξει σκοπὸ του νὰ πλησιάσῃ ὁ συγγραφεὺς, ἔχει ἐν τούτοις τὸ δικαίωμα νὰ κοιτῇ χωρὶς ἐπείκεια, ἀλλὰ καὶ χωρὶς ὀργή.

Τὸ κείμενο τοῦ Ἐμμανουὴλ Ροῖδῃ ὁ ἠθοποιὸς Χατζίσκος δείχνει ὅτι τὸ ἀγαπᾷ· φέρνει ζωντανές στὸ θέατρο τὶς σελίδες του, πού εἰσάγουν καὶ συνδέουν τὶς σκηνές τῆς θεατρικῆς διασκευῆς τοῦ Γεράσιμου Σταύρου. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ «Διγενῆ» εἶχα νὰ δῶ τὸν Χατζίσκο τόσο ὁλόψυχα ἀφιερωμένον σ' ἓνα κείμενο, τόσο ταυτισμένον μὲ τὸν λόγο. Ἦταν ἀσφαλῶς τὸ καλύτερο σημεῖο τῆς βραδυᾶς.

Ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἀμφέβαλλε ὅτι τὸ κείμενο τοῦ Ροῖδῃ θὰ εἶχε δύναμι ἀπὸ σκηνῆς στὸ στόμα ἑνὸς ἠθοποιοῦ πού τὸ πλησιάζει μὲ ἐνθουσιασμὸ νεανικὸ καὶ μὲ ὥριμη πείρα. Τὸ κείμενο τοῦ Ροῖδῃ, αὐτοδύναμο, ἐπιβάλλει τοὺς νόμους τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πεπειραμένου ἀναγνώστη. Αὐτὸ πού ἀμφισβητεῖ κανεὶς εἶναι ὅτι ἐγίνε «θέατρο» ἡ «Πάπισσα 'Ιωάννα».

Στὴν ἀρχὴ ἡ ὑπόθεσις προχωρεῖ σχετικῶς καλὰ: Ἀναπτύσσονται ἀνάγλυφες οἱ σκηνές ὅπου ἱστορεῖται γραφικὰ ἡ ἀδυναμία τῆς σαρκός. Ἡ Τίτικα Νικηφοράκη εἶναι πειστικώτατη σ' αὐτὴ τὴν πρώτη φάσι τῆς ἱστορίας. Τὰ πράγματα ἀλλάζουν ὅταν προχωροῦμε μὲ τὴν καθοδήγησι τοῦ Γεράσιμου Σταύρου ἀπὸ τὶς περιπέτειες τῆς ἀμαρτωλῆς σαρκός στὴν ἐπίδειξι τῆς πολὺ σοβαρώτερης ἠθικῆς ἀρρώστιας, τῆς ἰδίας ἀρρώστιας — γιὰ νὰ μὴ μακρογοροῦμε — πού διαγιγνώσκει ὁ Μπρέχτ στὸν «Ἄρτουρο Οὐίτ». Ἡ ἀδυναμία τῆς «Πάπισσας» τοῦ Γεράσιμου Σταύρου εἶναι ὅτι, ἀντὶ νὰ προχωρήσῃ σὰν τὸν Μπρέχτ μὲ τσεκουράτο βῆμα πρὸς τὴν διάγνωσι τῆς νόσου, πού ὠδήγησε τὴν ἀπλήστη, φιλήδονη καὶ φιλόδοξη 'Ιωάννα στὴν κορυφὴ τῆς πυραμίδος τῆς πνευματικῆς καὶ κοσμικῆς ἐξουσίας, ἀντὶ νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτὸ πού τάσσει σὰν σκοπὸ του στὸ πρόγραμμα καὶ νὰ ὀδηγήσῃ τὴν κωμωδίαν ἀπὸ τὴν κρεβατοκάμαρα στὸν ὑψηλότερό της πολιτικὸν στόχον, ἀποδεικνύεται ἀντιθέτως πολὺ λιγώτερο ἱκανὸς νὰ δώσῃ θεατρικὴ μορφήν στὴν ἱστορικὴ νόσον.

Ἔτσι τὸ δεύτερο μέρος τοῦ θεατρικοῦ ἔργου, ὅπου ἡ 'Ιωάννα περνᾷ μὲ ὅλες τὶς ἀμαρτίες στὴν ἱστορία, δὲν κατορθώνει νὰ στηρίξῃ, νὰ προωθήσῃ, νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια πού θέλει νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ ὁ συγγραφεὺς.

Κοντὰ στὴν Τίτικα Νικηφοράκη ὁ Δευτέρης Βουρνᾶς ἦταν ἓνας ἀξιόλογος σύντροφος στὸ πρῶτο μέρος. Πρέπει ν' ἀναφεροῦν καὶ ἡ 'Ιλια Λιβυκοῦ, ἡ Νανὰ Σκιαδᾶ, ὁ Ἀνδρέας Ζησιμᾶτος, ἡ Κλεὸ Σκουλούδη.

Τὰ σκηνικὰ τοῦ Βασιλειάδῃ ἦταν ἀπλᾶ λειτουργοῦσαν καλὰ.

Ὁ Χατζίσκος, ὡς ἀφηγητὴς Ροῖδῃς, στὴν «Πάπισσα 'Ιωάννα»
(Σκίτσο Ἑλλῆς Σολομωνίδῃ)

Ἡ διακριτικὴ χορογραφία τῆς Ρένας Καμπαλάδου καὶ ἡ μουσικὴ τοῦ Σαρχάκου συμπληρῶνουν τὸ τιπικὸ πᾶ θερινὸ ἀθηναϊκὸ θέαμα.

Ἀπαισία εἶναι ἡ συνεκφώνησι ἠθοποιῶν καὶ μαγνητοφώνου.

ΑΛΕΞΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ